

COMUNISMUL DANTELAT. INFRASTRUCTURA ECONOMICĂ ROMÂNEASCĂ VĂZUTĂ PRIN STAMPELE JUBILIARE

SILVIU-GABRIEL LOHON*

„Partidul și guvernul au urmărit în permanență ca economia țării noastre să se dezvolte echilibrat și armonios într-un ritm susținut, prin folosirea rațională a resurselor naturale variate și a forțelor de muncă de care dispune Republica Socialistă România”¹. În acest mod, vădit manipulativ, se puteau „citi” realizările regimului comunist în mai toate cărțile de popularizare a acestuia în România. Fără îndoială, așa cum vom observa mai jos, stampele poștale nu au fost ocolite de comanditarul politic și, începând cu proclamarea Republicii Populare, au contribuit și ele la legitimarea din plin a regimului comunist în România. Didactica științifică a socialismului a supraviețuit nu numai prin infuzarea bombastică a discursurilor și a „documentelor oficiale”, dar și printr-o ilustrare temeinică a ideologiei comuniste în emisiunile filatelice.

Marca poștală românească își poate bifa în cont un parcurs cronologic de aproape 150 de ani. Cea dintâi serie de marci poștale este cea apărută în Moldova, la 1858, și este formată din patru valori: negru pe roz, 27 de parale; albastru pe vernil, 54 de parale; albastru pe bleu, 81 de parale și albastru pe roz, în valoare de 108 parale. Efigia este una și aceeași, vestitul „Cap de bour”², așezat între o stea cu șase colțuri (deasupra) și o goarnă (dedesubt), simbolul poștei. Tot în Moldova aceluiași an 1858, la 1 noiembrie, a fost lansată cea de-a doua emisiune, ocazionată de modificarea tarifului poștal. Ea reprezenta același simbol cinegetic, dar, de data aceasta, se compunea din doar trei valori: albastru, 40 de parale; 80 de parale, roșu, și cinci parale, negru, aceasta din urmă fiind utilizată ca marcă pentru transportul ziarelor. Au urmat emisiuni filatelice prilejuite de diverse evenimente politice sau comemorări istorice, cum ar fi efigia în oval a domnitorului Alexandru Ioan Cuza sau, mai târziu, emisiunea „Unirea Transilvaniei” apărută în 1929 și „150 de ani de la moartea lui Horea, Cloșca și Crișan”, emisiune 1935. Fără a lăsa să se înțeleagă că aceste producții filatelice ar fi singurele apărute în România acelor ani, vom trece, oarecum abrupt, la analiza propriu-zisă a stampelor a căror funcție genuină a fost înlocuită

* Cercetător științific III, dr., Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, al Academiei Române; e-mail: gabilohon@gmail.com

¹ Maria Ecaterina Florescu, Cornel Spineanu, *Mărci poștale românești, (1948-1965)*, București, Editura Meridiane, p. 53.

² Această emisiune poate fi vizualizată la adresa web http://mairie.wanadoo.fr/afef.didier/x_romoldavie.htm

cu una politică. Imediat după schimbarea de paradigmă politică din 1945-1947, mărcile poștale românești și-au modificat tematica, printr-o manieră lesne observabilă, în conformitate cu recontextualizarea politicului. Știrile televizate sau radiodifuzate, cuvântările liderilor comuniști de prin piețele publice, „consfăturile” de îndoctrinare politică reprezentau metodele dure ale infuzării propagandistice în timp ce, adiacent, spectacolele de varietăți și divertisment educațional, politizatele evenimente sportive, para-literatura didactică de masă a almanahurilor, revistelor și manualelor școlare reprezentau, cum nimerit le denuște Ion Manolescu, „formele *soft* ale propagandei comuniste”³. Indubitabil, această categorisire îi poate fi administrată și filateliei românești din perioada despre care vorbim. Având ca scop fundamentarea ontologiei filo-sovietice, pro-staliniste și certificarea Partidului Comunist Român dimpreună cu cea a liderilor săi, proiectul egalizării ideologice nu numai a membrilor de partid, ci și a unei populații neafiliată politic, desemnează o abuzivă supraveghere individuală. Emblematic în acest sens sunt seriile jubiliare „Apărarea patriotică” (1945), care marcau tocmai „lupta antifascistă și antiimperialistă a poporului român” și „înfrățirea cu marele popor sovietic”, cele din 1946, care sărbătoreau reforma agrară declanșată cu un an înainte și oficializată de către guvernul „democratic” al lui Petru Groza⁴ sau cele reprezentând aspecte din viața femeilor și a tineretului din România. Din această zonă a filateliei românești, se impune deja o constatare. Începând cu prima marcă poștală emisă sub noua configurație politică românească, ce populariza recensământul populației din 1948⁵ și până la cele obișnuite, cu tematică diversă, mișcarea filatelică din România a gravitat în jurul câtorva idei-drapel ale comunismului: „Reflectarea, în aspecte multiple și variate, a realizărilor și năzuințelor poporului român în lupta sa pentru pace și progres, contribuția sa la rezolvarea principalelor probleme ale vieții internaționale. (...) un adevărat mesager în toate colțurile lumii, al înfăptuirilor economice, sociale și culturale interne, cât și al politicii de strângere a legăturilor de colaborare și prietenie cu toate popoarele”⁶. Așadar, dacă Partidul o cerea, rezultatele proprii rigidității ideologice ale imaginarului comunist deveneau extensibile până la nivelul de intenție politică. Prin urmare, anexarea propagandistică a timbrelor ca *mijloace vizuale* de popularizare ideologică se metamorfozează în *trecutul de luptă al Partidului Comunist Român*, evident sub atenta supervizare a dedicațiilor retori de serviciu.

³ Ion Manolescu, *Clișee tematice ale manualelor comuniste de clase primare*, în: *Explorări în comunismul românesc*, vol. II, Iași, Editura Polirom, 2005, p. 289.

⁴ Emisiune compusă din cinci valori și o colică dantelată, heliogravată; data apariției, 6 martie 1946.

⁵ Emisiune compusă din o valoare, 12 lei, heliogravată, ultramarin, dantelată. Înfrățisează harta României, purtând inscripția „Recensământul 1948”, flancată de muncitori și de țărani. Desen de A. Murnu.

⁶ Maria Ecaterina Florescu, Cornel Spineanu, *op. cit.*, p. 7.

Ce altceva putea fi mai convingător în misiunea stampelor poștale decât pilda *eroismului comunist*? În viziunea filateliștilor români ai perioadei – unii dintre ei fiind chiar responsabili ideologici – fascinația pentru aceste minunate, în esență, bucățele de hârtie dantelată, este dictată acum de *activismul ideologic* (Aniversarea a 40 de ani de la greva generală din 1920 sau Aniversarea a 40 de ani de la înființarea P.C.R.)⁷, *altruismul comunitar* (Seria de douăzeci și una de marci poștale uzuale)⁸ sau de *patriotismul feminin în context internațional* (Congresul mondial al mamelor)⁹. Cum comuniștii s-au topit masiv într-o istorie calculată să se termine în comunism, aceștia devin, și prin intermediul filateliei, portavocea „revoluției socialiste” care decretează „omul nou” și „viitorul luminos” al acestuia. Așadar, nu e de mirare că, în asemenea condiții, „idealul de luptă al P.C.R.” apare ca un remember antologal de figuri mitice care, încă de pe vremea lui Decebal, luptau pentru cauza sfântă a socialismului. Colectivă sau singulară, reală sau inventată, autohtonă sau nu, tematica filatelică românească postrăzboinică defilează cadentat înspre paradisul forțat al comunismului.

De la aceste tematici, emanații ale unei gândiri parazitare de iluzia binelui universal, nu a mai fost decât un pas până la îmbrățișarea, cu toată convingerea, a perfecțiunii economice socialiste și exhibarea jubilară a acesteia în stampele poștale. Nu mai mult decât un demers eminent științific, bazat pe legi, ca orice întreprindere legală, credibilă, a fost considerată *construcția socialismului*. Preceptele istorice, sociale și economice și-au început degringolada pe care gânditorii premarxiști, în ciuda propriilor eforturi, n-o putuseră evita. Mai mult, însuși Marx, care își irosise întreaga viață în căutarea

⁷ Emisiuni formate din câte o valoare, 55 de bani, roșu închis, reprezentând un muncitor cu brațele încrucișate în spatele căruia se poate vedea un steag pe care e inscripționat mesajul: „40 de ani dela greva generală”, cu data apariției de 20 Octombrie 1960. Cea de-a doua emisiune însumează două valori și o colia: a) două nuanțe de roșu și albastru închis; figurile lui Marx, Engels și Lenin sunt postate pe un drapel roșu ce poartă inscripția „8 Mai 1921”, 35 de bani; b) gri și roșu deschis, reprezintă o copie după desenul „Afișarea materialelor ilegale”, plus stema P.M.R., 55 de bani; c) colia, un leu; în centru, stema P.M.R., flancată de imagini din industrie și agricultură, iar deasupra se poate citi inscripția: „Aniversarea a 40 de ani de la înființarea P.C.R.”. Data apariției, 8 Mai 1961.

⁸ Serie formată din douăzeci și una de valori, după cum urmează: a) trei bani, roz, învățământ; b) cinci bani, oliv închis, locomotivă Diesel electrică; c) zece bani, violet, hidrocentrală; d) 20 de bani, violet închis, minierit; e) 30 de bani, portocaliu, asistență medicală; f) 35 de bani, roșu, industria textilă; g) 40 de bani, auriu închis, artă; h) 50 de bani, violet, cămin de copii; i) 55 de bani, albastru, tractor forestier; j) 60 de bani, verde, combină agricolă; k) 75 de bani, oliv închis, zootehnie; l) un leu, roșu, reactor atomic; m) 1,20 lei, gri închis, industria petrolieră; n) 1,50 lei, violet închis, siderurgie; o) 1,55 lei, verde-albastru, port naval; p) 1,60 lei, albastru închis, sport; q) 1,75 lei maro-roșcat, blocuri de locuințe; r) doi lei, brun-oliv, drumuri și șosele; s) 2,40 lei, roz, industria farmaceutică; t) trei lei, gri închis, radio și televiziune; u) 3,20 lei, albastru deschis, Poșta aeriană – Aeroportul Internațional Băneasa. Această serie a fost lansată în două tranșe, 11 Iunie 1960 (10 valori) și 5 Iulie 1960 (11 valori). Este, de asemenea, imprimată prin heliogravură, iar desenele aparțin colectivului N. Grant, A. Alexe și I. Drugă.

⁹ O valoare, 55 de bani și înfățișează o mamă care își poartă copilul pe umăr. A apărut la 7 Iulie 1955.

unor noi teorii istorice și economice, a fost rapid trecut pe tușă de către succesorii săi. Pornind cu Lenin și Stalin și terminând cu Ceaușescu și Kim Il-Sung, știința fundamentală care desemna acest delir, metodologic sumar altminteri, dar fezabil, se numea *conomie politică*. Aclamând creșterea masivă și perpetuă a producției, se ținea satisfacerea nevoilor progresiv crescânde ale proletariatului. Aceasta este maniera în care s-a declanșat, așa cum bine a formulat Lucian Boia, *fatalismul*¹⁰ economic comunist.

Depozitarul virtuților economice comuniste era Planul. El era efigia unui voluntarism cvasi-imbecil, lesne de găsit în faza de maturitate a comunismului. În schimb, forța sa de predicție era absolut surprinzătoare. Ce vreau să spun? În cazul în care, la nivel de guvern, se cădea de acord asupra faptului că, pe o perioadă determinată, producția trebuie să crească de un anumit număr de ori, reușita era deplină. Ba chiar se ajungea mai departe, la o hiper-reușită! „Depășirea de plan”, căci despre ea este vorba, a concretizat scopul intrinsec al oricărui bun comunist.

Imaginile noilor construcții industriale, de la hidrocentralele de pe Dunăre și de pe marile râuri ale țării, până la reactorul atomic de la Cernavodă, și de la mastodonticele uzine și combinate, până la complexe de prelucrare a lemnului, au făcut, în continuu, obiectul celor mai multe emisiuni filatelice, jubiliare sau nu. Prin „Oțelarul”¹¹ lui Ion Irimescu, în a cărui privire zvelită se dospește însuși girul credibilității politicii comuniste, filatelia românească a pășit, deloc timid, într-o nouă sferă de orientare tematică: dezvoltarea economică a țării și, prin ea, a muncitorului.

Muncitorul se condamnă voluntar la o asceză. Toate câte îl înconjoară devin semnificative prin însăși utilitatea lor. Orice pornire care le-ar știrbi utilitarismul este blocată prin banalizare. Decorurile de tip șantier sau combinat, unde obiectele subzistă numai în virtutea acestui utilitarism, decolorează lumea acestor oameni care, de fapt, descriu servilismul lor mecanic față de regimul care nu face nimic pentru a-i scoate din acest univers rudimentar. Ba mai mult, așa cum s-a și constatat, i-a afundat tot mai mult în derizoriu. Strungul, freza, polizorul devin, nici mai mult, nici mai puțin, decât moduri de viață, obiecte de adulație, administrându-i muncitorului, printr-o masivă putere de seducție, un parcurs existențial insurmontabil. Dimensiunea generală – evident mistificată – a acestui *boom* economic fără precedent, propovăduit de ideologia comunistă, este expusă în emisiunea „Planul de Stat”, 1950¹². În această ramă burlesc-

¹⁰ Lucian Boia, *Mitologia științifică a comunismului*, București, Humanitas, 2005, p. 123.

¹¹ Emisiune din 1961, în valoare de cinci bani, care înfățișează sculptura amintită mai sus.

¹² Este compusă din două valori, după cum urmează: a) 11 lei, roșu, și descrie mersul ascendent al economiei românești pe un fundal ce arată imagini din industrie; b) 31 de lei, industria cheamă alături și agricultura. Un tractor ară un teren la capătul căruia se poate vedea un gigantic combinat. Emisiunea a apărut la 25 Aprilie 1950 și a fost heliogravată.

carnavalescă – Mihail Bahtin ar fi fost copleșit de grobianismul ei – muncitorul român descoperă uluit o nesperată alternativă: pe măsură ce socialismul se perfecționează, misiunea sa trebuie să devină din ce în ce mai dinamică. Organizarea economiei în întreprinderi gigantice a avut ca efect doar rapida construire a unei clase muncitorești, special proiectată pentru a certifica triumful industrializării. La început, agricultura a fost sacrificată, țăranimea dezmembrată, iar în urma masivului exod uman înspre zonele urbane, pretutindeni au răsărit colosale combinate și șantiere. Cu alte cuvinte, nu agricultura oferea marca ideologiei comuniste, ci industrializarea, mai mult sau mai puțin forțată. Treptat însă, agricultura a fost chemată ca tovarăș de drum, alături de industrie, pe calea socialismului. Acest melanj face și obiectul tematic al unei foarte interesante, în opinia noastră, colecții filatelice apărute în România după cel de-al Doilea Război Mondial: *Planul cincinal (1951-1955)*¹³. Pe fiecare dintre valorile ce o compun poate fi citit câte un *logo* în cea mai encomiastică manieră de care a fost în stare limba de lemn comunistă¹⁴. De ce declarăm această emisiune importantă? Pentru că ea descrie cum nu se poate mai fals viața cotidiană în comunism. Se întrepătrund aici sofisticării în care timpul se bălăcește în miresme, locuri de relaxare, de onirism ale unor efuziuni de spirit educat în contrapondere cu spațiile în care intimitatea este bagatelizată, deci interzisă: hala de întreprindere sau de uzină, șantierul, cantina. Cele două departamente ale economiei comuniste, industria și agricultura, își descoperă un trecut comun care le legitimează pe amândouă și care legalizează contractul ce va statuta o viitoare și perpetuă colaborare. Iată deci, cum multitudinea sectoarelor industriale reușește să se prezinte ca pluralitate, identitatea dispărându-le din cauza numărului lor. Atent supravegheată de maiștri sau de ingineri – aceștia din urmă întruchipând defectuosul compromis pe care regimul l-a făcut între proletar și intelectual – viața se desfășoară acum în siderurgii, în oțelării, pe șantiere sau pe parcelele agricole. Deși nu reclamă o derivă

¹³ Emisiune formată din zece valori, heliogravată, dantelată, apărută între lunile august-decembrie 1951. Iată și distribuția valorilor: a) un leu; negru; industria petrolieră; cu inscripția „10 milioane tone țiței în 1955”; b) doi lei; maro; industria minieră; cu inscripția „Spre 8 553 000 tone producția anuală de cărbuni”; c) trei lei; roșu; forțele armate; cu inscripția: „Armata R.P.R. apără munca noastră pașnică”; d) patru lei; ocru; industria siderurgică; cu inscripția: „În 1955 vom da patriei 800 000 tone fontă, 1 255 000 tone oțel”; e) cinci lei; verde; agricultură; cu inscripția: „În 1955 vor lucra pe ogoarele patriei 28 000 tractoare”; f) opt lei; maro roșcat; odihna oamenilor muncii; cu inscripția: „Tot mai multe înfăptuiri pentru odihna oamenilor muncii”; g) 11 lei; albastru; industria energiei electrice; cu inscripția: „În 1955 puterea electrică instalată va fi de peste 1 200 000 Kw”; h) 30 de lei; verde închis; economia forestieră; cu inscripția: „În cincinal se va împăduri de 32 de ori mai mult ca în 1940”; i) 35 de lei; mov; construcții industriale; cu inscripția: „În anii cincinalului se vor investi 1330 miliarde lei”; j) 50 de lei; maro roșcat; transporturi; cu inscripția: „În 1955 nivelul transporturilor va fi 170% față de 1950”. Toate mărcile au, în partea de jos, o inscripție comună „Planul cincinal și miletimele 1951-1955”, indicând anii primului plan cincinal. Desene de Adrian Rădulescu.

¹⁴ În sensul aceleiași limbi de lemn a comunismului, semnalăm lipsa prepozițiilor de legătură din aceste pseudo-maxime. Vezi nota 13.

consumistă sau un delir al irosirii, industrializarea fabrică neconținut orice, fără ca aceste obiecte rezultate să aibă o importanță intrinsecă, personalizată. Preschimbate în cifre astronomice, în indicatori de plan, aceste obiecte descriu permanent creșterea producției. Numai că, în ciuda viermuelii muncitorilor pe lângă motoarele și mașinile care funcționează tot timpul, lumea ternă a proletarului nu se modifică după niciuna dintre realizările sau depășirile de plan chemate să o legitimizeze. Noua cutie de rezonanță a vitalității proletare este utilajul, oricare ar fi el, iar producția devine generatorul „elanului muncitoresc”.

Munca purificatoare este elogiată pretutindeni. Ea încearcă să delimiteze un spațiu al activității fizice în interdependență (și) cu agricultura, însă pentru țărani ea este un calvar¹⁵. Faptul că țăranul, alături de calul său, creionează efigia unui simbolism ritualic, imediat confiscat și pus în slujba ideologiei, ne face să constatăm că nu munca reține atenția, ci tocmai aureola, aproape magică, cu care acesta este investit. Prin urmare, fiecărei etape, aproape „inițiatice”, a dezvoltării industriale comuniste, i se șterge orice urmă de efort, topit acum în reflexiile strălucitoare ale gloriei. Așa cum stampele – dar nu numai ele – ne-o arată, munca se mută în spatele paravanului vizibilității, acolo de unde suferința nu trebuie să răzbată.

Proletarul român experimentează o adevărată efuziune mistică atunci când cu mândrie direcționează chintesența comunismului spre indicii de plan, spre atingerea fabulosului, a gigantescului. Grăitoare în acest sens este seria *Construcții ale socialismului în România*¹⁶. Creșterea producției, indicatorii de plan mereu ascendenți, trasați prin grafice și tabele, vizitele de lucru, toate acestea vânează hipnotic legitimitatea și antrenează frenetic palpabilul. Pentru a se motiva pe sine, „eroul muncii socialiste”, travestit în mult promisul *om nou*, are nevoie de repere concrete care să-l călăuzească spre un rai fără limite, machetat cu ajutorul noilor sale însemne: *mărețele realizări*. Mai târziu, Nicolae Ceaușescu îi făgăduia accesul de-a dreptul în Paradis, „cel mai ridicat nivel de trai din Europa”, însă el nu va reuși decât să-i condamne pe toți – oțelari, strungari, maiștri, sudori, femei de serviciu, deopotrivă – la o alienare cu pulsuni agresive, la o compactizare a acestora într-o masă amorfă, defazată istoric, aproape irecuperabilă.

¹⁵ *Centenarul industriei petroliere române*, emisiune heliogravată și dantelată, apărută în 1957 și formată din două valori: a) 20 de bani; roșu maroniu; sonde și rafinării; b) 55 de bani; sepia; reprezintă o imagine cu un țăran și un cal la începuturile exploatarei petroliere din România. Desene de D. Știubei.

¹⁶ Emisiune imprimată în sistem tipar adânc, apărută la 10 Aprilie 1963. Este compusă din șase valori: a) 30 de bani; roșu gălbui; ilustrează Fabrica de sticlă și de faianță din Sighișoara; b) 40 de bani; violet închis; reprezintă Uzinele sodice de la Govora; c) 55 de bani; albatru violet; reprezintă Combinatul de industrializare a lemnului de la Târgu Jiu; d) un leu; violet roșiatic; reprezintă Combinatul chimic de fibre sintetice din Săvinești; e) 1,55 lei; albastru închis; ilustrează Combinatul siderurgic de la Hunedoara; f) 1,75 lei; roșu vișiniu; reprezintă Termocentrala din Brazi. Seria a fost lansată pentru poșta aeriană.

De la morbul și lamentările așa-zisei morale muncitorești, de extracție stahanovistă, a perioadei comunismului dejist, supapa ideologică nu a necesitat decât o schimbare de ordin ideologico-politic. Ocupând primul loc în ierarhia metodelor de aliniere ideologică, modificarea minții umane devine, odată cu reorientarea politică a lui Ceaușescu, obiectivul suprem al tuturor metodelor propagandistice inventariate de comunism. Oamenii sunt obligați încă din copilărie să absoarbă și, ulterior, să accepte ideologia totalitară, cel puțin la nivelul formelor *soft* de care aminteam mai sus.

Calculând după demențialele proiecte ceaușiste de continuare, ba mai mult, de depășire a ceea ce se începuse cu douăzeci de ani în urmă în industria românească, vom observa că la capătul programului de manipulare a „conștiinței cetățenești”¹⁷ se afla preschimbarea omului într-un individ unidimensional, oricând pregătit să fie racolat în marile platforme industriale ale Republicii Socialiste România.

Așa stând lucrurile, filatelia românească nu putea face nici acum excepție. Nu ne vom opri decât asupra unei singure emisiuni filatelice¹⁸ care, din unghiul nostru de vedere, nu marchează altceva decât jubileul unei tragi-comedii cu efecte devastatoare și înainte și după aceasta. Mâna, ca mărturie vie a divinității, descoase miracolul abundenței comuniste, cei doi soți Ceaușescu permițând, prin tăierea panglicii de inaugurare a „mărețului” proiect Canalul Dunăre-Marea Neagră, și ea tricoloră, accesul spre ultima treaptă a belșugului propovăduit de comunism. În urma atingerii divinatorii a celor doi, R.S.R. va ajunge pe cea mai înaltă treaptă a dezvoltării ei. Sensul reprezentării conține echivalențe mitologice, inserate uralelor encomiastice și care reprezintă, de fapt, fundamentul cultului personalității pe care Nicolae și Elena Ceaușescu l-au curtat cu asiduitate. Cum tema acestui studiu nu se revendică de la o cercetare în acest sens, ne vom rezuma la a spune doar un singur lucru. Ubicuitatea imagistică a cuplului dictatorial în ziare, la radio, la televiziune, în artele plastice, în manualele școlare și, deci, și în emisiunile filatelice dezvoltă o teamă, o frică zilnică reperabilă la nivel individual, ca un specimen de trăire angajată.

Comunismul nu s-a aflat niciodată pe o poziție care să-i permită cultivarea tristeții. Melancolia a fost exorcizată din desfășurătorul cotidianului, iar viitorul trimis să aureoleze industrializarea și mecanizarea agriculturii. Concluzia la care ne-a condus periplul printre stampele românești – să le spunem *angajate* – este aceea că nu doar filateliștilor profesioniști sau amatori, ci tuturor

¹⁷ Pentru o temeinică aprofundare a manierei în care P.C.R. îi educa pe elevii de școală generală în același scop, vezi buna analiză a lui Ion Manolescu, *op. cit.*

¹⁸ Emisiunea se intitulează *Canalul Dunăre-Marea Neagră* și a apărut sub formă de carte poștală, în valoare de 10 lei, la 7 Aprilie 1985. Pe aceasta sunt tiparite două ilustrații. Cea din stânga reprezintă punctul de ecluzare de la Cernavodă, în ansamblul lui, peste care este petrecut tricolorul românesc în formă de vapor. Cea de-a doua imagine îi înfățișează pe cei doi soți Ceaușescu tăind panglica de inaugurare a obiectivului din prima ilustrație.

celor care au intrat în contact cu acestea, într-un fel sau altul, filatelia li s-a oferit ca metodă de susținere a clișeelor tematice ale comunismului românesc: *etica socialistă*, *idealurile de luptă ale P.C.R.*, *patriotismul comunist* sau *industrializarea*. Toate acestea pot fi găsite în emisiunile filatelice „de comandă”, ele frizând adeseori un comic involuntar pe fondul popularizării ideologiei socialiste, iar girul pe care acestea l-au acordat utopiei discursive a comunismului românesc este dovada incontestabilă a intervenționismului de tip manipulatoriu al Partidului.

ROULETTED COMMUNISM.
ROMANIAN ECONOMIC INFRASTRUCTURE
REPRESENTED IN JUBILEE STAMPS

(Abstract)

Communism has never afforded the opportunity to cultivate sadness. Whatever melancholy meant, it was exorcised from daily life, whereas the future was employed to glorify the industrialisation and mechanisation of agriculture. What made me embark on such an adventurous trip to explore the Romanian stamps was the fact that stamp collecting or philately provided a necessary support not only for the professional or amateur stamp collectors, but also for all individuals who got in contact with these stamps in various ways in their attempt to explain the thematic stereotypes emblematic of Romanian communism: *socialist ethics*, *the struggle of the Communist Party to attain its ideals*, *communist patriotism*, and *industrialisation*. All these political emblems can be found in “commissioned” stamp emissions; they sometimes entail that kind of involuntary humour produced against the background of the becoming-popular of socialist ideology. At the same time, the fact that these stamp emissions backed up and endorsed the utopian discourse of Romanian communism indubitably demonstrates the manipulative interventions of the Communist Party.

Keywords: Romanian communism, stamps, totalitarian art, communist industry, philately.